

TEKST 64: Yahya ibn Sa'id: Antikristne optøjer i Jerusalem i 966

Yahya ibn Sa'id (eller Yahya af Antiochia) var en kristen læge og historieskriver (d.1066). Han var muligvis født i Ægypten, men måtte flygte til Syrien under al-Hakims antikristne forfølgelser.

Hans historieværk, hvori han inddrager mange forskellige kilder, omhandler begivenheder i hele regionen i perioden 938-1034. Bl.a. omtales de antikristne optøjer i Jerusalem i 966.

5

Kafur blev eneheriker d. 7. januar 966.¹ Han nedlagde forbud mod, at man kaldte ham emir, og krævede i stedet at blive tituleret mester. Derpå udnævnte han Hassan Ibn Obeidallah Ibn Thuguj som sin statholder over Syrien.

10 I Jerusalem var der en guvernør ved navn Muhammed Ibn Isma al Sanandaji, som groft genere-
de denne bys patriark Johannes, søn af Djami. Al Sanandaji afkrævede patriarken flere gaver
end sædvanligt, og denne havde givet ham alt, hvad der var blevet forlangt. Men da disse chi-
kanerier forstærkedes, rejste patriarken til Ægypten for at opsøge Kafur. Han krævede støtte
fra de kristne funktionærer og klagede over det, al Sanandaji og andre udsatte ham for. Kafur
skrev da til Ibn Obeidallah Ibn Thuguj i Syrien og gav ordre til, at al Sanandaji skulle standse
15 plagerierne af patriarken og ophøre med at kræve det, som denne ikke havde pligt til at afgive.
Det skulle meddeles patriarken, at han havde Kafurs fulde støtte.

Kafurs breve vedrørende sagen vedblev at ankomme til Ibn Obeidallah Ibn Thuguj, som oplyste
al Sanandaji om deres indhold. Men denne ophørte ikke med sit forehavende. Da Pinsen nær-
mede sig, sendte al Sanandaji bud til patriarken og insisterede på at kræve mere end det, der
20 sædvanligvis blev afgivet ved denne højtid. Patriarken rejste da til Ramleh² og underrettede
Ibn Obeidallah om sagen, og han tilføjede, at brevet fra Kafur overhovedet ikke havde forbedret
situationen.

Ibn Obeidallah sendte en af sine officerer ved navn Tekin og befalede ham at beskytte de krist-
ne og deres børn og at hindre al Sanandaji eller andre i at forgribe sig på dem og undertrykke
25 dem.

Men de forsvarsforberedelser, som patriarken havde truffet, ophidsede al Sanandaji, som be-
ordrede ham til at aflevere det krævede. Patriarken søgte da beskyttelse hos Tekin mod al Sa-
nandaji og afleverede ikke det, som var blevet forlangt.

30 Dette ville al Sanandaji ikke finde sig i og sammenkaldte sine nærmeste slægtninge, sine til-
hængere og andre af uvis herkomst. Derpå sendte han bud til patriarken, som fik ordre til at
indfinde sig. Da nyheden om denne forsamling nåede patriarken, frygtede han for sit liv og sag-
de til al Sanandajis sendebud: "Er han ikke flere gange blevet beordret til at ophøre med sine
plagerier og krav om afgifter, jeg ikke er ham skyldig? Obeidallah har givet mig en ledsager,
som vil hjælpe mig og forsvare og beskytte mig. Jeg kan opsøge ham i dette øjeblik".

¹ Abul-Misk Kafur, kalif 966-968

² Ramleh: byen Ramla i det centrale Palæstina

Patriarken havde behandlet sendebuddet venligt, og denne forlod stedet og videregav al Sanandaji dette svar. Patriarken lukkede sig herefter inde i Genopstandelseskirken og beordrede alle døre lukket til. Al Sanandaji rykkede nu ud med sin skare og bemægtigede sig Tekin, der var sendt af Ibn Obeidallah for at beskytte patriarken. Til denne sendte han befaling om at møde frem, idet han lovede ham sikkerhed. Men patriarken frygtede det værste og stolede ikke på al Sanandaji og svarede ham ikke.

Mængden samlede sig nu foran kirkens porte og satte ild til dem. Det samme skete ved portene til Konstantins kirke, og fra den trængte de ind i Genopstandelseskirken. Også her blev portene brændt, og kuplen styrtede sammen. Angriberne trængte ind i kirken og plyndrede alt det, de formåede. Mængden strømmede derpå hen til Zion-kirken, som også blev brændt og udplyndret. Dette skete mandag den 28. maj 966 - dagen før pinsen. Jøderne hærgede og ødelagde mere end muslimerne.

Dagen efter - om tirsdagen - fandt de patriarken, som havde gemt sig i et oliefad i Genopstandelseskirken. De dræbte ham og slæbte ham ind i gården ved Konstantinskirken, hvor han blev bundet til en søjle og brændt.

Han blev efterfulgt af en anden patriark fra Cæsaræa. Han hed Habib med efternavnet Abu Sahl og blev kaldt Khristodulos. Han satte nye porte i Genopstandelseskirken, reparerede alteret og påbegyndte genopførelsen af kirken. Men han døde alt for tidligt.

Da Thomas var patriark, blev det ødelagte repareret og fornyet, og kuplen over Genopstandelseskirken blev genrejst takket være den jakobitiske funktionær Ali Ibn Suwar med efternavnet Ibn al Hammar. Han var kommet fra Irak sammen med den tyrkiske general Alp Tekin, der erobrede Syrien. Han var velhavende og indflydelsesrig.

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

Her efter I. Kratchkovsky & A. Vasiliev: "Histoire de Yahya-ibn-Sa'ïd d'Antioche continuateur de Sa'ïd-ibn-Bitriq. Editée et traduite en français", *Patrologia orientalis* (1907 [i.e. 1903]-), vol. 18, s.799-802. Da. overs. v. Torben S. Hansen. Se ligeledes M. Gil: *A History of Palestine, 634-1099*, Cambridge 1992, s. 325-326.